

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

М А Т Е Р І А Л И

**XIII Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і
молодих учених**

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОДЕСА-2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

**кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної
діяльності**

М А Т Е Р І А Л И

**XIII Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і
молодих учених**

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

(Одеса, 24-25 квітня 2025 року)

Одеса -2025

УДК: 37+316.61

Освіта та соціалізація особистості. *XIII Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (Одеса, 24-25 квітня 2025 р.) 63 с.

Рецензенти:

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

Маді Галина Іванівна – кандидат філософських наук, доцент кафедри і соціальних і гуманітарних дисциплін Одеського національного морського університету

Збірник матеріалів Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Освіта та соціалізація особистості» вміщує матеріали, які досліджують освіту XXI століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, здобувачів освіти.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», протокол № 17 від 26 червня 2025 р.

«Освіта та соціалізація особистості»

24-25 квітня 2025 року

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

А. В. Красножон – ректор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор історичних наук, професор.

Заступники голови:

Копусь Ольга Антонівна – перший проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор педагогічних наук, професор.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор.

Борінштейн Євген Русланович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Лісеєнко Олена Василівна – доктор соціологічних наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності, завідувач історико-філософського відділення Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Пегінова Оксана Борисівна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Атаманюк Зоя Миколаївна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Борінштейн Євген Русланович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

ОСВІТНЯ ТРАЄКТОРІЯ LIBERAL ARTS ЯК МОДЕЛЬ ЖИТТЯ

Термін «Liberal Arts» походить від латинських слів «Liberales», що означає «вільний», і «Arte», що означає «Мистецтво або принципова практика». Програма «Liberal Arts» є традиційною академічною програмою у вищій освіті розвинених демократичних країн. Освіта вільних мистецтв відноситься до університетської освіти, а не до практичного курсу навчання, який можливо знайти в професійній, професійній або технічній програмі.

В академічних колах західних країн термін «Liberal Arts» («вільні мистецтва») «охоплює широкий спектр академічних дисциплін, спрямованих на розвиток інтелектуальних, творчих і моральних здібностей студентів» [1]. Тому основним є розуміння, що освіта в галузі вільних мистецтв спрямована не тільки на підготовку студентів до певної кар'єри, а й на розвиток у них критичного мислення, комунікації, вирішення проблем і етичних навичок, які можна застосувати в будь-якій сфері діяльності. Словосполучення liberal arts, або liberal education, нерідко використовується також як скорочення для більш загального терміну «liberal arts and science education» (загальна гуманітарна та наукова освіта). В енциклопедії цей термін вводиться для позначення освіти, спрямованої на «передачу загального знання (general knowledge) і розвитку загальних інтелектуальних здібностей, на відміну від професійно орієнтованої або технічної освіти» [2].

«Вільні мистецтва» були ще у системі освіти стародавніх греків, які вважали гуманітарну освіту вищою ознакою освіченої людини. В епоху класичної античності вільні мистецтва вважалися необхідною освітою для вільної людини, активної в цивільному житті. На той час це означало б можливість брати участь у публічних дебатах, захищати себе, служити в суді та присяжних, а також нести військову службу. Вільні мистецтва базувались на трьох предметах: граматиці, риториці та логіці, які спільно називали тривіум.

У Середні віки до цього списку додалися ще чотири предмети: арифметика, геометрія, музика і астрономія, названі квадживіумом. Таким чином, у середньовічній програмі вільних мистецтв було сім предметів. Квадживіум, який був значно складнішим за тривіум, використовувався для підготовки студентів до більш серйозного вивчення філософії та теології.

Метою гуманітарної освіти було виховання доброчесної та етичної людини, яка має знання в багатьох сферах і вміє добре викладати свої думки.

Однак сучасні програми гуманітарних наук дозволяють студентам вивчати набагато ширше коло предметів, але при цьому вони як і раніше зберігають основні цілі традиційних програм гуманітарних наук: виховувати всебічно розвинених особистостей із загальними знаннями з широкого кола предметів і володіють рядом універсальних навичок.

Що ж являє собою освіту в області вільних мистецтв в сучасному суспільстві? Сьогодні існує багато предметів, які потрапляють у широку сферу цієї категорії; типова програма вільних мистецтв є міждисциплінарною, охоплюючи теми в рамках гуманітарних, а також соціальних, природничих та формальних наук. Є відмінності в конкретних предметах, включених в програми отримання ступеня вільних мистецтв в різних установах. Однак спектр вільних мистецтв, як правило, вважається таким, що охоплює наступні області:

Гуманітарні науки – мистецтво, література, лінгвістика філософія, релігія, етика, сучасні іноземні мови, музика, театр, мовлення, класичні мови (латинська/грецька) тощо.

Соціальні науки – історія, психологія, право, соціологія, політика, демографія, етнологія, економіка, географія тощо.

Природничі науки включають астрономію, біологію, хімію, фізику, ботаніку, археологію, зоологію, геологію, науки про Землю та подібні науки.

Формальні науки включають математику, логіку, статистику тощо.

Термін «освіта з вільних мистецтв» також може застосовуватися до цілеспрямованого вивчення лише одного з вищезазначених предметів (наприклад, студент, який вивчає Бакалаврат філософії, може вважатися здобувачем освіти з вільних мистецтв). Однак загалом цей термін відноситься до програм отримання ступеня, спрямованих на надання більш широкого спектру знань та навичок.

Важливість освіти в галузі вільних мистецтв в ХХІ столітті полягає в її здатності розвивати критичне мислення, креативність, адаптивність і всебічне розуміння світу, готуючи людей до вирішення складних завдань і процвітання в різних професійних і особистих контекстах. Назвемо причини, яким привели до розуміння значущості вільних мистецтв для суспільства і конкретної особистості.

1. Освіта Liberal Arts допомагає студентам стати всебічно розвиненими і різнобічними особистостями, здатними інтегрувати і застосовувати свої знання і навички в різних областях і контекстах.

2. Вільні мистецтва в їх освітньої складової розвивають у студентів навички адаптації, гнучкість мислення, здатність процвітати в сучасному світі, якій постійно трансформується.

3. Студенти завдяки вивченню гуманітарної сфери стають творчими особистостями не за народженням, а за своєю суттю спрямованості зусиль, новаторами та оригінальними мислителями, здатними генерувати та реалізовувати нові ідеї для вирішення проблем та використання можливостей, з якими вони стикаються.

4. Освіта Liberal Arts спрямована на розвиток у особистості соціокультурного, соціополітичного, соціоекономічного активізму, здатності і бажання брати участь та вносити свій вклад в демократичне, мультикультурне і толерантне суспільство.

Зміна/підвищення статусу культури в сучасному суспільстві призвела до переосмислення ролі університетів у створенні та відборі цінностей. Право

університетів визначати критерії професійної компетентності ґрунтується на ексклюзивному контролі над джерелами знання та логікою навчання. В умовах інформаційного суспільства кожен володіє «природним» правом на навчання кожного.

На інституційному рівні в сучасному демократичному суспільстві нове положення університету зафіксовано ідеєю досконалості(excellence), згідно з якою кількісному аналізу піддається не тільки фінансова діяльність університету, а й його академічні досягнення, тобто статус університету оцінюється виходячи з кількості студентів, книг в бібліотеці та посилань на роботи викладачів у наукових виданнях [3].

Саме широке застосування системи Liberal Arts в сучасній вищій освіті та у житті в Україні дозволить наздогнати з точки зору розвитку ведучі демократичні країни сучасності та створити якісну творчу особистість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. What is Liberal Arts? Definition, Scope, History & Importance. URL: <http://www.gu.edu.in › blog>. (дата звернення: 15.04.2025).
2. Liberal Arts: Encyclopedia Britannica Concise. URL: <http://www.concise.britannica.com/ebc/articleH9370154/liberalHarts>. (дата звернення: 16.04.2025).
3. Borrero Cabal Alfonso. The University as an Institution Today. Paris and Ottawa: UNESCO and IDRC, 1993.

Аксьонова Віра Ігорівна – доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Донецького державного університету внутрішніх справ, м. Кропивницький;

Рагуліна Анна Сергіївна – студентка II курсу, освітня програма «Економічна безпека підприємства», Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький.

СИНЕРГЕТИЧНА ПАРАДИГМА САМООРГАНІЗАЦІЇ ЦИВІЛІЗОВАНОГО ЛЮДСТВА ЗА ДОБУ ЕКОЦЕНТРИЗМУ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Актуальність. Для соціально-філософського вивчення зазначеної проблеми істотне значення має антропологічно-екологічний підхід, пов'язаний з синергетичним аналізом успішної освітньої діяльності, яка має досягати комунікативно-цивілізаційного результату, оскільки духовний прибуток вищих ідеалів завдяки аналізу когнітивних структур та епісистем розкриває нові площини соціалізації особистості, які полягають у опануванні кодами і жанрами зовнішнього дискурсу та розглядаються в контексті культурних змін комунікаційного суспільства як найкраща можливість максимально

З М І С Т

<i>Боріништейн Євген Русланович</i>	5
ОСВІТНЯ ТРАЄКТОРІЯ LIBERAL ARTS ЯК МОДЕЛЬ ЖИТТЯ	
<i>Аксьонова Віра Ігорівна, Рагуліна Анна Сергіївна</i>	7
СИНЕРГЕТИЧНА ПАРАДИГМА САМООРГАНІЗАЦІЇ ЦИВІЛІЗОВАНОГО ЛЮДСТВА ЗА ДОБУ ЕКОЦЕНТРИЗМУ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
<i>Барков Степан, Поплавська Тетяна Миколаївна</i>	11
ОСВІТА ЯК СФЕРА ТРАНСФОРМАЦІЇ ДУХОВНО-КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКОГО І НАЦІОНАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ	
<i>Бутенко Елеонора Геннадіївна, Поплавська Тетяна Миколаївна</i>	13
ІННОВАЦІЇ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	
<i>Врайт Галина Яківна, Даниленко Анастасія Володимирівна</i>	15
РОЛЬ ЛІДЕРА У ЗБЕРЕЖЕННІ ТА РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ	
<i>Городнюк Людмила Степанівна</i>	17
ЦИФРОВА ЛЮДИНА У ВИРІ ІНФОРМАЦІЇ «БЕЗ ФІЛЬТРІВ»: ПРО ВІРТУАЛЬНЕ І МЕДІЙНЕ ТРАВМУВАННЯ МАСОВОЇ СВІДОМОСТІ	
<i>Dobrolyubskaya Yuliya Andriivna</i>	20
MARGINALITY IN THE CONTEXT OF R. PARK'S STUDY OF SOCIAL MOBILITY	
<i>Кадієвська Ірина Аркадіївна</i>	24
ПРОБЛЕМА МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ В ОСВІТІ	
<i>Карастан Сергій</i>	25
ТРАНСФОРМАЦІЯ ЦІННОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ ПОДОЛАННЯ ТІНЬОВОЇ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ	
<i>Козленко Павло Юхимович</i>	27
ВИЩА ОСВІТА ЯК ІДЕОЛОГІЯ	
<i>Луцик Ярослава, Поплавська Тетяна Миколаївна</i>	29
СИНГАПУРСЬКА СИСТЕМА ОСВІТИ ТА ЇЇ ВКЛАД В УСПІШНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ	
<i>Мартинюк Вікторія, Атаманюк Зоя Миколаївна</i>	33
БІОСФЕРА ТА НООСФЕРА: ФІЛОСОФСЬКИЙ ВИМІР ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ПРИРОДИ І ЛЮДИНИ	
<i>Мемрук Альона Вадимівна, Петінова Оксана Борисівна</i>	35
ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО ТА МУЗИЧНА ЕКСПРЕСІЯ: ПАРАЛЕЛІ ТА ВЗАЄМОВПЛИВ (на прикладі ораторських прийомів у творах Й. С. Баха – «Страсті за Матвієм»)	
<i>Муся Анастасія, Петінова Оксана Борисівна</i>	37